

PROPRIETAR-DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

Foaie înscrisă în Registrul de
publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2-1938.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Unirea

Foaie bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Școala suferinței

(+) Rădăți, al căror număr și adânc nu-mai Atotștiitorul îl cunoaște, au dus la deslănțuirea prăpădului care-i abia la început. Și ale cărui urmări le simțim și noi, deși suntem scutiți de deplinătatea urgiei lui. Cât se va mai întinde și ce părți de lume va mai cutropi, rămâne să se vadă. Ori ce se va întâmpla însă, noi privim totul ca o încercare îngăduită de Cel de sus, cu credința nestrămutată a Apostolului Neamurilor, că adevăratul cel ce iubesc pe Domnul toate le slujesc spre bine. Chiar și ceea ce altora le este spre cadere și moarte. — Celor creștinește bunii Crucea le este cale a vieții. Suferințele răbdate în spiritul Evangheliei purifică, întăresc și înalță.

1. Cel ce nu trece prin școala suferinței nu-i creștin în toată puterea cuvântului. Amăsurat Evangheliei, după cum observă sf. Augustin, „toată viața omului creștin e cruce și mucenicie”. Vorba Băstignitului e răspicată: „Cel ce vrea să vină după mine, să-și ia crucea sa în toată ziua și să-mi urmeze mie”. Sf. Pavel e și el categoric: „Cei ce sunt ai lui Hristos și-au răstignit trupul cu patimile și poftele”. Adevăratul închinător al Domnului are mereu în urechi sfatul unui mare Dascăl al Bisericii: „Creștine, dacă nu vrei să te cufunzi în noroiul pământului, nu te pogori de pe cruce”. Și nici nu are vreme sluga cea bună a Mântuitorului să-și scoată piroanele câtă vreme petrece în trup și între aștia dușmani ai mântuirii sale și a altora. Toți sfinții, tineri și bătrâni, sunt pilde vii. De crucile potrivite fiecăruia se îngrijește în primul rând Dumnezeu, care pe toți câți vor ajunge în slăvile cereștii i-a rânduit să fie asemenea Fiului său. Toți aceștia, întrucât i-ar crușa Atotputernicul de pătimiri grele, își pun ei înșiși, în mii de forme, trupul la cazne de bunăvoie, luând toate măsurile ca viața lor să nu fie după trup. Căci a trăi făcând plăcerea simțurilor înseamnă a fi mort de viu. Drept că ar fi mai bine să n'avem slăbiciunea pornirii spre plăceri păcătoase. Dar odată ce pornirea aceasta o avem, un singur lucru cuminte putem face: să nu i-ne dăm plainici. Regula sf. Augustin față de poftele rele: *Expellant, rebella; pugnans, pugna; expugnans, expugnat. Aici e cazul de a răspunde cu violență metodică și luminată la violența instinctivă.*

2. Fără a trece prin școala suferinței nimenea nu va deveni preot după inima lui Hristos. Pe slujitorii jertfelnicilor creștine îi privește mai mult decât pe alții sfatul sf. Pavel: „În toată vremea omorârea (Vulgata: mortificationem) Domnului Isus în trup purtându-o, ca și viața lui Isus să se arete în trupul nostru”. Moleșala și sfințenia nu încap laolaltă. Ba un preot comod, molăi, din cale afară grijuliu de ce va mânca, ce va bea și cu ce se va îmbrăca mai arătos și mai fin, mai moale, e o sminteală pentru credincioși. Nu Hristos, nici apostolii săi și sfinții Bisericii dau asemenea învățături, ci vrășmașii a tot binele sufletească. Hugo Victorinus vede limpede acest lucru și nu pregetă a da vârlul la o parte: „Iaca diavolul dând lecții de fizică; uite-l că s'a făcut medic și vorbește de scărciuri, și povestește că se vor isca fel de fel de boale de se va ținea legea lui Hristos. De ce însă toate acestea? Nu pentrucă ar vrea să îndăduiască, ci ca să poată uride; nu ca să vindece boale, ci pentruca să poată pricinui moarte cu atât mai sigur”. Într-o vreme de lipsuri tot mai multe și tot mai pronunțate, cum e vremea pe care o trăim, o pierdere din vedere a poruncii cumpătului și sobrietății pe toată linia, pe lângă că-l scade pe păstor în ochii

+ Dr. Octavian Prie

Încărcat cu vrednicile alor 64 de ani, a trecut la cele veșnice, în 12 Septembrie 1939, profesorul blăjan și fost rector al Academiei Comerciale din Cluj Dr. Octavian Prie. Il plânge cu sinceră durere Ardealul întreg. Căci a fost una din personalitățile cele mai reprezentative ale vieții ardelen. Dascăl distins, scriitor de seamă, povestitor neîntrecut, gospodar priceput și conducător al atâtor întreprinderi financiare și industriale, regretatul „tata Prie” și-a covârșit toate aceste merite și talente prin marea bunătate a inimii și prin seninătatea sănătoasă pe care o răspândia pretutindeni voinicia lui impunătoare și neînfrântul optimism din care a isporit umorul lui inepuisabil — Ardealul a rămas mai sărac. Din peisajul lui s'a stins un zimbet, bun și senin.

Il regretă în deosebi Blajul, în care și-a cheltuit cei mai frumoși ani ai tinereții, unde și-a călțit talentul și și-a cristalizat personalitatea. Grupul impunător de blăjenii ce se aflau lângă siera lui la slujba prohodului, în frunte cu însuși vicarul mitropoliei Il. S. Dr. Victor Macavelu, era o palidă expresie a legăturilor adânci ce avusese în cetatea lui Inochentie.

„UNIREA”, pe care adormitul în Domnul a condus-o ani de-a rândul, în vremuri deosebit de grele, ia parte îndurerată la doliul general și închina un pios și recunoscător omagiu memoriei lui. Lăsăm să urmeze cuvântul omagial rostit lângă siera lui de prof. Gregoriu Pădureanu, în numele școlilor Blajului și al gazetei „Unirea”.

S'a mai prăbușit un stejar din milenara pădure a Ardealului românesc care a înfruntat cu bărbăție furtunile dușmănoase, privind senin spre orizontul ce se contura tot mai luminos pentru neamul nostru.

S'a stins profesorul Octavian Prie, stejar falnic și după înfățișare și după suflet. Bărbatul frumos, voinic, inteligent, neîntrecut povestitor și de un rar humor; descendentul unor țărani aristocrați din Săcădate, care și-a păstrat și ca intelectual firea bună moștenită dela părinți, românii cuprinși, așezați și cu dreaptă judecată.

S'a dus dintre noi chemat, probabil, înzistent de frații de luptă din tinerețe, cari au

păstoriiilor săi, mai e și prilej binevenit pentru dușmanii preoșimei și a Bisericii de a acumula uri ce pot răbufni înflorător mâine poimâne și, durere, cu aparența de îndreptățire răzimată pe temeiuri dela povartă și bine știute și văzute de toată lumea. Mulțimile iartă multe preotului. Sgârzenia, hapașnia și îmbuibarea (ori ceea ce cred ele că-i așa ceva) aproape niciodată.

De aceea, în zile de restriște păstorul sufletească să poarte toate greutatele împreună cu turma credincioasă. Mică favoruri, hătăruri ori excepții dela povartă și jertfe obștești sunt urmările din deaproape; se încrestează la răbojul celor ce nu se uită; se cântăresc cu cântarul revoltei și — se răzbună la vremea sa.

trecut înaintea lui pragul acestei vieți. Chemat de tovarășii cu cari împreună a luat din mâna bătrânilor profesori de atunci ai școlilor din Blaj, între anii 1900—1905, făclia purtătoare de lumină, care vreme de 150 de ani alungase mult din întunerecul în care orbeca în trecut neamul românesc. N'a mai putut rezista chemărilor lui Dr. Ioan Rațiu, Valer Suciu, Flaviu Domșa, Al. Ciura și ale altora, prieteni și colegi cu cari multe a plănuț și pus la cale în umilele chilii ale călugărilor de pe vremuri, unde se adăpostiau tinerii profesori din acea vreme. S'a dus să-și regăsească înaintașii și colegii, părăsindu-ne pe noi nevrednicii urmași.

Blajul s'a mândrit totdeauna cu intelectuali de vază cari au muncit cu mult rod pe diferite terenuri de activitate, contribuind în mare măsură la înălțarea neamului românesc nu numai a celui din Ardeal, ci de pretutindeni; cei mai mulți simpatici și ca oameni, unii pentru simplitatea traiului nepretențios și pentru inima și mâna larg deschise cu care au sărit în ajutorul deaproapelui, alții pentru jovialitatea și dragăleșenia lor. În Oct. Prie s'au întâlnit și înfrățit în chip armonios toate aceste calități, fiind din belșug înzestrat de Dumnezeu: cu talent, râvnă de muncă, inimă bună și suflet deschis. De aceea înfățișarea îi era pururea senină, veselă; totdeauna avea la îndemână o glumă, chiar și când era vorba de persoana sa. Tristețea și amărăciunea nu-l copleșiau; seninătatea și buna dispoziție le împiedecau să se apropie de el. El privia totdeauna laturea veselă a lucrurilor și întâmplărilor. Această atitudine optimistă în fața vieții era urmarea unei adevărate sănătăți fizice și morale.

Acesta a fost omul, acesta a fost și profesorul. Aceeași bună dispoziție o ducea cu sine în clasă și o trecea asupra elevilor. Orele de l. germană erau cele mai plăcute pentru elevi, pentrucă lecțiile învrăstate cu glume și anecdote provocau o destindere veselă, în care de multeori ora se prelungia fără ca profesor și elevi să audă sunetul clopoțelului.

Măsura se păstra însă; din această atmosferă se desprindea dragoste și înțelegere pentru elevi, respect și iubire pentru profesor.

Dorul și puterea de muncă l-au făcut pe profesorul Prie ca să-și dea contribuția priceperii și altor activități nu numai celei școlare. El duce mai departe firul tradiției Blajului primit dela înaintași, scriind diferite studii: „Curentul etimologic în filologia română”, „Verbele auxiliare sunt, am și voi”, precum și manuale de școală, maghiare și germane etc.

Acela care povestea atât de frumos și cu haz, nu putea să nu fie ispitit să-și aștearnă p

hărtie gândurile și simțirile. Oct. Prie scrie schițe și nuvele cuprinse în volumele *Povestiri* și *Dela noi din sat*, precum și piesa populară *O vișoară*, etc. Toate dovedesc un real talent de povestitor și evocator al satului natal, pe care l-a iubit totdeauna și cu care n'a rupt legăturile până în clipa morții.

Colaborează la foala *Unirea* din Blaj, al cărui conducător și redactor devine în timpul războiului mondial. Sarcină grea și deosebit de spinoasă în acele zile de încercare și opresiune. Ea cerea nu numai curaj, ci și o mare iscusință, care să știe strecura pe sub ochii de argus ai cenzurii ungurești nădejdea de mai bine ce fremătau în sufletul Ardealului românesc. — Oct. Prie a împlinit cu cinste această misiune primejdioasă.

Cred că mulți dintre cei cari l-au cunoscut întâmplător și nu de aproape nu s'ar fi așteptat ca omul senin, vesel, care își făcea impresia că nu-l viața în serios, ar putea avea și alte preocupări, de ordin material. Acela s'au înșelat. — Oct. Prie a fost un bun gospodar, un destoinic agricultor care n'a muncit numai rațional, moșia familială, dar a contribuit la înființarea unor instituții economice și industriale din Blaj, de mare ajutor în vremea aceea pentru țărâniștea din jur. Prileperea lui în această direcție o dovedesc de altfel instituțiile pe care le a condus la Cluj, după plecarea din Blaj.

Generația de azi, profesorii școalelor din Blaj și, în deosebi, profesorii liceului de băieți unde a funcționat 18 ani până în Martie 1920, dintre cari unii l-am fost elevi, precum și conducătorii de azi ai foii bisericești „Unirea”, pe care a condus-o cu pricepere, cu jertfe și riscuri, în timpuri critice pentru noi, nu-l vom uita niciodată pe cel mai simpatic dascăl din generația sa, pe acela care de multe ori a însemnat frunțile colegilor, prietenilor, cunoșcutilor și elevilor deopotrivă. Nu-l vom uita pe acela care încă în viață fiind a trecut, în Blajul nostru și al lui, în legendă.

Lacrimi sincere vărsăm pe mormântul lui proaspăt, dascăli și elevi și toți ceilalți Blăjeni, dorind din inimă ca senin și fericit să petreacă

viața vecinică, căci după omeneasca noastră părere, este vrednic.

Dumnezeu să-l odihnească cu dreptii, fie l memoria binecuvântată.

Jertfelnicie care se așteaptă dela toți. Societatea Națională de Cruce Roșie a României, care ființează de aproape trei sferturi de veac, s'a sprijinit totdeauna în activitatea ei, umanitară și națională în același timp, pe concursul prețios al tuturor straturilor sociale din țară. În fapturile din timp de război și din timp de pace au dovedit cu prisosință decât folos este această societate pentru Stat, ca și pentru marea mulțime. Increderea de care Crucea Roșie se bucură atât față de Stat, cât și în ochii mulțimii, dovedesc că banul ce l s'a încredințat, a mers acolo unde trebuie și că slujitorii ei nu urmăresc decât înfăptuirea desinteresată a binelui obștesc, chiar adăogând și sacrificiul lor personal.

Cu toate acestea *nici două la mie* din populația acestei țări nu se interesează în de aproape de ea, fie sub forma unei contribuții regulate, fie sub forma unui aport de muncă. În alte țări, interesul public merge până acolo, încât mai mult de un sfert din populația țării este înscrisă în rândurile Crucii Roșii și și dă statornic obolul fiecărui după puterile lui, pentru că să se poată procura mijloacele ce sunt de trebuință pentru împlinirea menirii sale.

Zile de restriște ne amenință din nou. Ele trebuie să ne găsească pregătiți a-le înfrunta cu tărie și a le reduce urmările dezastruoase la minimum. În această privință rostul Crucii Roșii apare mai evident decât oricând. De aceea face călduroasă și stăruitoare chemare către toți acei care pot da ajutorul lor, în bani, în materiale de trebuință, în muncă mai ales, să se alăture acestei armate a facerii de bine.

Este frumos de sigur a face binele necondiționat; a-l face însă prin Crucea Roșie este și o faptă înțeleaptă.

Iată de ce ridică acum această Societate Națională glasul său către toată suflarea românească, invitând pe cât mai mulți să vină în rândurile sale ajutându-o cu munca sau cu darul lor. Orice ajutor este binevenit. Pentru

acei care se hotărăsc să răspundă acestei chemări se dau următoarele îndrumări:

Potrivit statutelor ei, Crucea Roșie are trei feluri de membri: 1. *Activi*, cari plătesc o cotizație anuală dela 5 lei în sus, la sediul central al Societății din București, str. Biserica Amzei No. 29 (prin B-dul Tache Ionescu) sau la filialele sale din provincie; 2. *Donatori*, cari fac un dar, în valoare de cel puțin 1000 (una mie) lei, sau cari au făcut pentru societate un serviciu mai însemnat; 3. *Aderenți*, cari fac un dar în valoare de cel puțin 500 lei. —

Numele donatorilor se înscriu în Cartea de Aur a Societății.

Lucrătorii sunt pușini

Răsună jalnic dealungul veacurilor aceste cuvinte ale Mântuitorului, veșnic actuale. Și acum, după 20 de veacuri de existență a creștinismului, după ce omenirea a pus la încercare, în fel și chip, dumnezeiasca învățătură a evangheliei timp de aproape două milenii, nu se găsesc lucrători îndeajuns de mulți pentru a putea fi trimiși în Via Domnului.

A cui e vina? Trebuie să o mărturisim: în mare parte e a noastră. Pentru că nu suntem îndeajuns de pătrunși de învățătura Lui. Pentru că nu iubim destul de mult pe frații noștri, care încă zac în umbra morții, în ghiarele păgânismului. Căci dacă am avea mai multă dragoste față de ei, am face tot posibilul ca să-i ajutăm să vadă și ei lumina cea adevărată, i-am aduce la Hristos.

Sunt atâtea suflete care încă nu-L cunosc pe Hristos, dar care cer cu insistență să-L cunoască. Atâtea sate păgâne din China, atât de greu încercată, din India misterioasă și din alte părți cer neîncetat să li-se trimită misionari, care să le arate drumul spre cer. Cereri dureroase, ce ar trebui să înmoale și cele mai tari suflete. De multe ori însă trebuie să li-se răspundă că lucrătorii sunt pușini.

Se apropie cu pași repezi ziua misionară, acea zi când fiecare creștin e chemat să și dea obolul său pentru frații săi, ce luptă cu atâtea dificultăți în misiuni, pentru misionari

Foia „Unirii”

Stănta Unire în principate după conciliul florentin

— Notițe istorice —

de Pr. Dr. Ioan Stanciu

Curentul antiunionist, produs în Principatele Române de Teoctist și aderenții săi, nu a distrus complet Sfânta Unire semnată la Florența în 1439. O aflăm după aceea în suflete de domni și episcopi, manifestată fie sub ritul latin, fie sub cel grecesc.

— *Mihnea I domnul Munteniei* (1508-1510) a murit catolic. Ieșind dela slujbă din biserica catolică de rit latin din Sibiu, într-o Dumieică, a fost împușcat din turla unei biserici, de către sârbul Dimitrie Iacșici (vezi *N. Iorga*, Ist. bis. I, 123 și *Panaitescu*: Ist. Rom. Craiova 1933 p. 153).

— *Petru Cercel, domnul Munteniei*, (1583-1585) frate cu Mihai Viteazul, era catolic. Papa Sixt V (1585-1500) în epistola din 21 Iunie 1586, către Ștefan Bathory, regele Poloniei, îl recomandă pe domnul Petru Cercel, numindu-l: „Iubitul Fiu Petru, Principele Munteniei, bărbat catolic”. Înainte de a fi domn, Petru Cercel, după moartea tatălui său Pătrașcu cel bun, a

stat mult timp la Paris și la Veneția, formându-și o cultură epuseană și scriind latinește.

— *Petru Șchiopul, domnul Moldovei* (1574-1579, 1582-1592), era catolic (vezi: *Theiner* Aug. Vetera. monumenta Poloniae et L. throniae, vol. II, Roma 1863 p. 46 și 91 și *B. Petricecu-Hajdau*: Arhiva istorică a României t. I, p. I-a Buc. 1865 pag. 174-175). În epistola sa din 3 Oct. 1588 (vezi: *Theiner* p. 13 și *Hurmuzaki* p. 109) Petru Șchiopul către Papa Sixt V (1585-1590) și în alta cu aceeași dată către nunțul din Polonia, Anibal de Capua (v. *Theiner* p. 13 și *Hurmuzaki* p. 110) se declară catolic și spune că a însărcinat pe trimișii săi: vornicul Ieremie Movilă și Bartholomeo Brutti, ca în numele său să facă actul de supunere și unire cu biserica catolică în fața Cardinalului Aldobrandini.

— *Mitropolitul Moldovei Gheorghe Movilă*: (1587-1591; 1595 și 1600) în epistola din 15 Oct. 1588 (v. *Theiner* p. 46 și *Hurmuzaki* p. 111) către Papa Sixt V, se declară catolic (vezi și altă epistolă către Papa Sixt V la *Theiner* p. 46 și *Hurmuzaki* p. 112). — *Sokolowski*, arhiepiscopul din Lemberg, în trei scrisori din 14 Dec. 1588 una către Papa Sixt V (v. *Theiner* p. 49 și *Hurmuzaki* p. 119), alta către nunțiu (v. *Theiner* p. 50 și *Hurmuzaki* p. 117) și alta către Cardinalul Montalto (v. *Revista Catolică*, Buc. 1914 nr. 2 pag. 188) zice că trimișii lui Petru Șchiopul: vornicul Ieremie Movilă și Bartholomeo Brutti au prestat actul de supunere față de Sfântul Scaun al Romei în numele Dom-

nului Petru Șchiopul și în numele mitropolitului Gheorghe Movilă.

— *Episcopul Agaton de Roman* (1584-1591, 1595-1605) și *episcopul Ghedeon de Radauși* (1587-1591) erau uniți cu scaunul verhovnicului apostolicilor Petru (vezi declarația P. Stanislau Warszewicz către Cardinalul Aldobrandini, la *Theiner* p. 129).

— *Gheorghe Șt. fan, domnul Moldovei* (1653-1658), a făcut mărturisirea credinței catolice (vezi *N. Iorga* Ist. bis. I p. 408 și Studii și documente I-II p. 426-427).

— *Mihnea Vodă III domnul Munteniei* (1658-1659) a trimis în toamna anului 1658 la Roma pe călugărul franciscan Grigore de Chiprovaci ca să arate ce venerație deosebită are el față de Scaunul Apostolic (vezi *N. Iorga* Ist. bis. I p. 408 și Studii și documente I-II p. 426-427).

— *Mitropolitul Ungro-Vlahiei, Ignatie* (1653-1659) scrie Papii Alexandru VII (1655-1657) că e unit cu tot clerul său (vezi *N. Iorga*, Ist. bis. I p. 408-409 și *Theiner* Vetera Monumenta Russiae, I 38 și *Ardeleanul* I, p. 129-131).

— *Grigore Ghica domnul Munteniei* (1658-1667-1672-1674) în 10 Aprilie 1667 a făcut în Viena mărturisirea credinței catolice în fața Cardinalului Spinola (vezi epistola lui Grigore Ghica din Viena la 16 Oct. 1667 către Cardinalii Colegiului de Propaganda Fidei, la *Hurmuzaki*, v. IX p. I pag. 250-251 unde citim: „adevăratul vicar al-lui Isus Hristos și legitim succesor al Sfântului Petru în persoana sfântului nostru Pă-

... In penultima Duminică din Octomv. prin Vicarul Său reamintește oamenilor că atâtea adevărate de malsus: Roadă, lucrătorii însă sunt puțini.

Trebuie însă să recunoaștem că mulți sunt buni, cari ascultă cuvintele lui Hristos, îndemnurile Papel și contribuie spiritual și materialmente la răspândirea evangheliei Sale până la capătul pământului. Zic deși toți ar trebui să contribuie pentru scop mare. Pentru că toți ne putem ruga puțin atâtea — pentru misiuni și misionari.

Și ne putem ruga de atâtea ori în deosebi pentru ei și nu numai în această amintire. Și nu numai atât: Dar că toți putem aduce și contribuția noastră noastră. Pentru dovedirea acestei afirmații, dăsc câteva exemple de generozitate pentru misionară dela niște oameni mai săraci noi și de mai puțin timp creștini, înaintea ora poate va trebui să roșim și să ne să-l întrecem în viitor. E vorba de contribuția negrilor din Africa pentru misiuni. Sunt episoade ce te mișcă până la lacrimi, pe care le povestește Delegațiunea Apostolică din Congo. E vorba de ziua misionară de anul trecut:

În Kazangulu, unei biete femei văduve îi se coliba sa sărăcăcioasă, aprinsă fiind de un fulger. Ei bine, căutând ea prin cenușe, găsi monedă de 5 franci, pe care o duce în grabă să predă misionarului, zicând: „Iată ce mi-a rămas: Fie pentru Papa misiunilor și Duminică mă va avea în grija Sa“.

Leproșii din Nlangara, oameni de altfel săraci, adună câțiva franci pentru misionari. Câțiva lucrători au renunțat la salariul de o zi, două, ba unii chiar de pe o săptămână în favorul misiunilor, deși erau și ei foarte săraci. Unii bolnavi ce nu puteau câștiga nimic cu lucrul mâinilor, au renunțat la mâncare, numai să poată și ei contribui pentru misiuni.

E drept că s'a început și la noi o acțiune de ajutorare a misiunilor și s'a ajuns la rezultate foarte frumoase. Nu trebuie însă să ne mulțumim cu atâtea. Duc în altum — și în viitor. Pentru a putea însă ajunge la rezultate și mai frumoase e necesar să pregă-

tim din vreme sufletele pentru ziua misionară. Să începem de pe acum să vorbim poporului de acest lucru și atunci cu siguranță că vom avea mai mare succes. Atunci de sigur ziua misionară va fi o afirmație categorică a dragostei noastre față de Hristos, față de biserică și mai ales, față de semenii noștri, care zac încă în umbra păgânismului.

Isus stă și acum și așteaptă să vadă câzând din punga fiecăruia banul nostru pentru misiuni. Să nu-L lăsăm să aștepte înzadar. (v)

Serbările „Astrei“. Cea de a 78 a adunare generală a „Astrei“, convocată la Cluj pentru 9—11 Septembrie, se pregătise grandioasă. Ar fi fost un examen general al culturii românești ardelenice. Toate semnele și toate pregătirile, ce fuseseră puse la punct până în ultimul amănunt, arată că am fi înregistrat o adevărată biruință. Una care ar fi închinată pentru totdeauna multe guri cărcotașe și ar fi impus modestie multora dintre concetățenii cărora le place să se înfoale în pene și podoabe de strălucire problematică.

Vremile însă nu sunt prielnice aștorfel de festivități. Viața neamului întreagă trebuie să asculte astăzi de alte porunci, ale existenței. Serbările s'au amânat pentru zile mai bune. Ceva s'a salvat totuși din strălucirea proiectată: două expoziții de valoare remarcabilă. Una, în Biblioteca Universității, reprezintă în documente, cărți și imagini marea operă înfăptuită de venerabila noastră „Asociațiune“. A doua cuprinde cele mai reprezentative opere plastice ardelenice din cele două decenii de viață liberă românească. — O prezentare și apreciere, și măcar sumară, a lor ne este cu neputință. Atâtea însă: toți cei cari pot, să meargă să le vadă. Vor leși încântați și înălțați sufletește. Vor aduce cu ei mai multă încredere în viitor, în puterile noastre creatoare de cultură și artă.

Aceste adevăruri au fost puse în puternică lumină cu prilejul deschiderii sărbătorești a expozițiilor, care s'a făcut Duminică trecută, în prezența tuturor autorităților bisericești și civile din Cluj și a tuturor intelectualiilor de seamă din capitala Ardealului. Cuvântările

rostite de președ. „Astrei“, d. prof. Iuliu Moldovan, de d. ministru N. Zigre, de Ion Marin Sadoveanu, subsecretarul de stat al artelor și prof. Iuliu Hațieganu, luminase și cuprinzătoare, n'au lăsat decât un singur regret: că nu s'a putut realiza întreg programul din care și numai o frântură este atât de mult grăitoarea!

Impotriva alarmismului. Autoritățile militare s'au văzut nevoite a lua o seamă de măsuri pe care le-a făcut necesare situația excepțională în care ne găsim. Ordonanța Nr. 4 a C. VI Armată interzice, sub pedepse grele, „orice critică sau manifestație săvârșită prin orice mijloace contra sau în favoarea unui stat străin sau șeful statului, guvernului, comandamentului militar, oricărei personalități din viața publică internațională sau simbolului național a acelor state, fie că sunt comise în locuri publice de orice fel, fie că s'ar comite pe străzi sau la reuniuni particulare de orice fel“. Articolul 2 al aceleiași ordonanțe continuă: „Se interzice cu desăvârșire răspândirea de știri false sau de natură a pune în pericol bunele relațiuni internaționale ale României cu alt stat, fie de natură a excita opinia publică“.

Opreliștea întâi este o consecință logică a stării de neutralitate în care ne găsim; a doua apără seriozitatea și demnitatea de care trebuie să dăm dovadă în zile de răspundere ca cele de azi. — Oricum s'ar învălmăși lucrurile, noi trebuie să fim nu numai calmi, ci și obiectivi. Mai pe sus de orice simpatii și porniri sentimentale stă adevărul, care trebuie respectat și dacă nu ne place. Dar care-i adevărul? Întrebarea e firească. În cumplita involburare ce s'a încins, cine mai vede limpede? Cine știe cu adevărat nu ce va fi mâine, dar măcar cece a fost ieri, ce și cum s'a întâmplat în trecut? Nimeni. „Adevărul“ are atâtea haine câte țări. Pretutindeni opiniei publice i-se dă hrană dozată și preparată în laboratoarele oficiale. Între astfel de împrejurări, se ridică din umbră și are trecere tot mai mare svonul, vestea senzațională șoptită la ureche, dobândită totdeauna din „isvorul cel mai autentic“ și cel mai tainic.

Cu toți suntem în primejdia de-a cădea victime acestei tiranii a svonurilor. E bine să

... Clement al XII-lea“. Pe fiul său Leopold îl botezată catolic. Mai de multe ori s'a spondit și cuminecat la arhiepiscopul de Marcianopol.

— Constantin și Matei Cantacuzino, frații Șerban Cantacuzino erau uniți (vezi N. 24. I 410).

— Nicolae Rossetti era catolic (v. N. Iorga 55).

— Dosofteiu Barilă, mitropolitul Moldovei (1700-1673 † 1711) a murit unit și a fost înmormântat în mănăstirea călugărilor basiliani din Bamberg.

— Mihail Sturza domnul Moldovei (1834-1849) a murit catolic (v. M. Theodorian-Carada, Ameride, vol. II p. 35).

— Calinic Miclescu, mitropolitul Moldovei (1865-1875) și mitropolit primat (1875-1886) a murit catolic (vezi: Netzhammer, Raportul arhiepiscopului Palma către consiliul operei pentru propagarea credinței dela Paris din 2 Sept. 1886).

— Iosif Gheorghian mitropolit primat (1896-1919) a murit catolic.

— Nisfon episcop al Dunării de jos † 1922 a murit catolic după ce a primit Sfintele Taine la preotul catolic din Galați.

— Regele Carol I, catolic prin botez, a murit catolic și a murit catolic.

— Regele Ferdinand I, catolic prin botez, a murit catolic.

Să dea Dumnezeu să vedem cu ochii noștri curând în România întregită mărturisindu-se

de toți Românii unirea cu scaunul verhovnicului Petru, pe baza mărturisirii dela Florența și a tradiției curate și drepte din cărțile bisericești mai vechi.

Nouile manuale de religie

Despre Catehismele Păr. Prepozit Dr. N. Brinzeu

Schimbarea programei analitice a avut ca efect schimbarea manualelor didactice pentru curs primar.

Ceeace ne bucură din primul moment este că printre noii autori ne întâlnim cu un vechiu nume în deobște cunoscut ca autor de catehisme: păr. canonic-prepozit Dr. Nicolae Brinzeu dela Lugoj, care n'a pregetat a și pune la contribuție toată stăruința spre a da la iveală, prin harnica-l peană, manuale pentru toate clasele de curs primar.

Bogata experiență catehetică, de aproape un sfert de veac; activitatea publicistică pe câmpul catehetic, tot atât de venerabilă, și vastele cunoștințe de specialitate, cari ne sunt prea bine cunoscute nouă cateheșilor, din manualul de „Catehetică“, excelentul ajutor de fiecare oră al nostru pentru pregătirea lecțiilor de religie, — toate acestea erau încă dela început o garanție că autorul ne va da niște manuale potrivite pentru tinerii noștri învățaci.

Din fericire realitatea este la înălțimea așteptărilor noastre, căci e de ajuns a lua

în mână oricare din nouile manuale, pentru a fi cucerți de înfățișarea lor externă cu adevărat simpatice, pentru a vedea cum: gruparea materiei, scoaterea în evidență a ideilor principale prin sublinieri, ilustrațiile luminoase și desemele din anexă destinate pentru copieri în vederea ocupației indirecte, au reușit să facă aceste cărți atrăgătoare pentru elev și înlesnitoare pentru munca grea a catehetului.

Dar inspectorul catehetic diecezan al Episcopiei Lugojului, păr. Brinzeu, care a avut prilejurile necesare pentru a cunoaște prea bine metehmele învățământului nostru religios, nu s'a mărginit să dea numai cărți plătute pentru elevi; Ilustritatea Sa și-a asumat o muncă în plus, pe cât de grea pe atât de merituoasă, căci pe lângă edițiile pentru elevi n'a pregetat să scoată spre folosul preoților: *ediții de catehisme speciale pentru cateheși*, la clasele I—IV, în cari ediții se dau toate indicațiile de lipsă, pentruca să poată fi bine pregătită lecția după toate regulile metodice, spre plăcerea elevilor și spre ajungerea mai ușoară a scopului final: cunoașterea și preamărirea lui Dumnezeu.

Mai ales constituie o *deosebit de mare ușurință pentru cateheși* *ediția specială a claselor I—2*, în care lecțiile sunt date aproape gata, fiind lucrate potrivit cu firea copiștilor, și intru totul de acord cu inclinațiile fundamentale ale sufletului copilăresc, exploatând — prin povestiri bine alese și bine pregătite

ne punem în gardă și să nu ne facem de râs. Să ne mulțumim cu puținul cât se poate și exact și să așteptăm cu răbdare. Viitorul nu va întârzia să ne lămurească pe deplin. N'avem nici un motiv să fim nici alarmiști, nici pătimăși. Suntem în plăcuta situație de a putea fi calmi și obiectivi.

Știri mărunte

Personale. Preaveneratul Ordinariat arhiepiscopesc a făcut mai nou următoarele numiri și transferări în sânul clerului eparhial: A numit pe pâr. *Iuliu Căpâlnescu* din Unirea I paroh și protopop la *Ocna Mureșului*; pe pâr. *Ioan Oros* din Brașu la Cenade; pe nou-întronitii: *Ioan Fanea* la Dobârca, *Ioan Vlad* la Chesler, *Simeon Stoică* la Ghijasa de sus, *Filip Crișan* la Bârgăuș, *Teodor Munteanu* la Bălăușeri și *Simeon Șarlea* la Gălăușag.

Misiuni poporale. De praznicul Nașterii Maicii Sfinte au avut loc în *Măgina* misiuni poporale foarte bine venite. Vestitor al cuvântului a fost pâr. *Liviu T. Chinesu*, prof. de teologie în Blaj. Dat fiind numărul scăzut al credincioșilor noștri de aci, cele 108 spovedanii și cuminecări înseamnă mult, mai ales acum când atâția lipsesc deacasă. La ascultarea mărturisirilor au dat ajutor pâr. *Nic. Chindea* din Cașva și pâr. *Gh. Morariu* preotul local.

Pelerinaje. De sfânta zi a Înălțării Crucii Domnului mulțime mare de credincioși au alergat în pelerinaj la sfintele lăcașuri de închinare de la *Mănăstirea Prislopului* din țara Hațegului și din *Cărbunarii* de lângă Blaj. În amândouă locurile s'au slujit mai multe sf. liturghii, s'au ascultat spovedanii și au fost împărțâși pelerinii cucernici. La Prislop erau 10 preoți, cu pâr. *Augustin Pop*, egumenul dela Obreja și cu pâr. *I. Bora*, canonicul lugojan, în frunte, care a și pontificat la sf. liturghie sărbătorească. Cuvântări de zidire sufletească au rostit, la Prislop, pâr. *Augustin Pop* egumen și pâr. *Dumitru Meda* dela Blaj, iar la Cărbunari pâr. *Vasile Cristea*, ieromonah și pâr. *Dr. Ioan Suciu*, prof. de teologie.

Săptămâna Seminarului. Incepând cu Septembrie din acest an, în *Spania* a fost

— cercul de intuiții și reprezentări ale micilor odrasle române-unite.

Acest lucru era în deosebi necesar, pentru că prea era acuzat — pe bună dreptate de altfel — învățământul religios, de „intellectualism excesiv“, care avea ca urmare „firească“ la copii un „verbalism uscat și gol“, așa încât, după cum se mai spunea, el fiind astfel predat, rămânea fără ecoul necesar în sufletul copiilașilor.

Fără să dăm dreptate deplină acelor cari judecau astfel învățământul religios, căci trebuie să-i dăm copilului și idei iar nu numai vagi sentimente pletiste, totuși suntem de acord pe deplin că, în măsura în care se poate: „Învățământul religios trebuie să satisfacă și setea nepotolită a copiilor, de intuiție, să fie un învățământ îmbibat din belșug de imagini, de scene și tablouri de acțiuni“, căci firea copilului este în mod incontestabil înclinată spre intuiții, la copii viața psihică fiind dominată de sentiment, de voința spontană și instinctivă.

Pentru acest motiv scrierea unor catehisme potrivite pentru copii este cât se poate de dificilă și deci cu atât mai vrednică de laudă atunci când e reușită.

Prof. Victor I. Oprișu

introdusă »Săptămâna Seminarului«, când se fac rugăciuni și se rostesc cuvântări în vederea trezirii de chemări preoțești și se adună milostenii pentru susținerea de seminarii teologice. Pentru că lipsa de preoți după ce atâția au fost masacrați în războiul trecut, e nespuse de mare și sunt doriți în toate părțile. Episcopul Olecha Loizaga din Pampelona, indemnându-și credincioșii să susțină din răspuțeri ideea »Săptămânii Seminarului«, scrie, între altele: »Mi-au venit din multe eparhii cereri să le trimit preoți, fiindcă numărul celor de acum nici pe departe nu e îndestulător... Solii trimise de credincioși, mi-au declarat-o de repetate ori că mai bine renunță la pâinea de toate zilele, decât să n'aibă preoți«.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii I după Înălțarea Sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. *Dr. Ioan Suciu*, profesor de teologie.

— Eri după masă s'a ținut, în sala profesorală a liceului de băieți, ședința comitetului căminului cultural al jud. *Târnava Mică*. Membrii comitetului au avut plăcerea de a saluta în mijlocul lor pe d. președinte al „Astrei“ profesor *Iuliu Moldovan* și vicepreș. *Dr. Gh. Preda* cari, însoțiți de d-nii *Dr. Stoichița*, *S. Teșosu* și *I. Breazu* au sosit la noi pentru a da instrucțiunile necesare activității acestui așezământ cultural și pentru a lămuri raporturile dintre «Astra» și «Serviciul Social». Cu acest prilej s'a anunțat și numirea de director județean al Serviciului Social a harnicului profesor *Nic. Comșa*, în locul d-lui inspector *Șt. Manchiulea*, care a demisionat din acest post.

— Sâmbătă 9 Septembrie, dimineața, s'a săvârșit la toate școlle noastre secundare de băieți și fete solemnitatea deschiderii anului școlar. Profesori și elevi au luat parte la sfânta liturghie, apoi la ceremonialul ridicării Pavilionului național. După aceasta, elevilor întruniți în salele festive, li s'au citit legile școlare și directorii au dat indemnuri și sfaturi părintești de bună purtare și muncă harnică impunătoarelor cete de tineret sosit să ia lumină dela bătrânele școli ale Blajului.

Nănași iluștri. Cardinalul-arhiepiscop al Parisului s'a îngrijit de trei clopote pentru capela „Hristos-Regele“ din apropierea Pantheonului. Naș al unuia dintre clopote, botezat „Maria Irlanda“, a fost ministrul președinte al Irlandei, *d. De Valera* cu soția, iar a celorlalte două vestitul poet *Paul Claudel* și o americană.

Slujbă neuitată. Bine de curând episcopul francez de Arras a slujit o sfântă liturghie solemnă în târgușorul *Bethune*. La această slujbă dumnezeiască, după cum scriu gazetele, au luat parte peste optzeci de mii de credincioși, tot oameni dela munte. Ceeace dă acestui fapt o însemnătate deosebită e împrejurarea că *Bethune* era socotit ca centrul unui ținut bolșevic sută la sută.

„Summa Theologica“ în limba olandeză. Monumentala operă a Sf. Toma de Aquino a început să apară și în haina limbei olandeze. Până acum au fost scoase 11 volume, cu osteneala unui mănunchiu de Părinți Dominicani olandezi și flamanzi. În josul fiecărei pagini, cu litere mărunte, se află originalul latin. Textul folosit e cel al ediției Leoniene. Traducătorii își trec numele sub tăcere.

Prevederea fostului Kaiser. Fostul împărat al Germaniei, *Wilhelm II*, după cum au încrestat ziarele, a trimis d-lui Hitler câteva rânduri de avertisment. Scrie f. Kaiser actualului cancelar: »Vă găsiți în fața unui dezastru care ar putea fi cu mult mai mare decât acela din 1918«. — Viitorul va dovedi întru cât *Wilhelm II* a fost Casandră ori ba.

† **Artemiu Boerlu**, protopopul Gheorgheniilor, a adormit în Domnul, în 7 Septembrie. Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

vrie, în anul 66 al vieții și 42 al preoției lăsând în urma sa pilda unei vieți preoțești fără prihană, pe care sa consumat-o iubirea casei Domnului și râvna pentru mântuirea fletelor. — Facă-i Domnul parte cu dreptii.

† **Victoria Trifu**, născ. Pop, soție protopop român-unit, pensionar în Jibou, membră a „Reuniunii Femeilor Române Sălăjene“ dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului Jibou în 30 August, într'al 72-lea an al vieții 51 a căsniciei sale fericită și jubilară. — Soțul ei blând și candid odihnească în pace!

Mănăstirea „Buna Vestire“ *Edera Moreni*, jud. *Prahova* caută preot, rându-i pensuncea și un onorar lunar de 100 plus onorariile duminicale.

Mitropolia Română Unită — Blaj

Nr. 5702—1939

Catedră vacantă

La Școala Normală română unită de învățătoare din Blaj este vacantă catedra de Pedagogie.

Profesoarele cari doresc să ocupe suplinitoare această catedră, își vor lua cererile însoțite de acte justificative (certificat de studii, de serviciu și actul de bănuș) până în ziua de 25 Septembrie a. c. Consistoriului Arhiepiscopesc din Blaj.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 5 Septembrie 1939.

Alexandru Nicolescu
Arhiepiscop și Mitropolit
Alba-Iulia și Păgăș

Publicațiune

Subsecretariatul de Stat al Poliției, aducându-și la cunoștința publicului că este cu desăvârșire oprește orice manifestațiune sub orice formă, în sălile cinematografului, la apariția pe ecran a diferitelor personaje din viața publica internațională.

SANCTIUNI:

Incetarea imediată a spectacolului în care directorii cinematografului au primit ordinele Poliției.

PROCEDEU:

Când se produc asemenea manifestațiuni oprește filmul din Oficiu, se aprind lumini, Poliția invită publicul să părăsească sala, iar în caz de neexecutare, se va proceda la arestări.

Asemenea manifestațiuni sunt oprește în local public.

Corpul Portărilor Trib. Dumbrăveni

No. 98—1939.

Publicație de licitație

Subsemnatul Șefportărel prin această publică că în baza deciziei No. G. 439—1939 judecătorecii mixtă Dumbrăveni în favorul reclamantului Banca Transilvania S. A. din Cluj repr. prin avocatul *Dr. Bela Vajda* din Cluj sănmărtin pentru încasarea creanței de 22000 — bani și acc. se fixează termen de licitație pe 23 Septembrie 1939 orele 10 a. m. la fața de lucru în Coroiu la casa urm. No. C. 55 unde se vor vinde prin licitațiune publică judecătorească 2 vaci, 1 car, 1 oaie.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare Dumbrăveni, la 25 August 1939.
Șef portărel: FLEFLEA

Getiți și răspândiți „UNIREA“